

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN  
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

**HÀ KIM TRUYỀN**

**NGHIÊN CỨU CÁC HÌNH THỨC TỔ CHỨC  
SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP TẠI HUYỆN YÊN SƠN  
TỈNH TUYÊN QUANG**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

**THÁI NGUYÊN - 2015**

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN  
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

**HÀ KIM TRUYỀN**

**NGHIÊN CỨU CÁC HÌNH THỨC TỔ CHỨC  
SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP TẠI HUYỆN YÊN SƠN  
TỈNH TUYÊN QUANG**

**Ngành: Phát triển nông thôn  
Mã số: 60 62 01 16**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

**Người hướng dẫn khoa học: TS NGUYỄN THỊ MINH THỌ**

**THÁI NGUYÊN - 2015**

## LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ học hàm, học vị nào.

Tôi xin cam đoan: Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn này đã đều được chỉ rõ nguồn gốc.

*Thái Nguyên, ngày 28 tháng 12 năm 2015*

**TÁC GIẢ LUẬN VĂN**

**Hà Kim Truyền**

## LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu và thực hiện luận văn "Nghiên cứu các hình thức tổ chức sản xuất nông nghiệp tại huyện Yên Sơn tỉnh Tuyên Quang" tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các tổ chức và các cá nhân. Tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các tập thể, cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu luận văn này.

Trước hết tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Phòng Đào tạo trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên cùng các thầy cô giáo, những người đã trang bị kiến thức cho tôi trong suốt quá trình học tập.

Với lòng biết ơn chân thành và sâu sắc nhất, tôi xin trân trọng cảm ơn Cô giáo, Tiến sĩ Nguyễn Thị Minh Thọ, đã trực tiếp chỉ bảo, hướng dẫn khoa học và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng gửi lời cảm ơn Sở Nông nghiệp và PTNT, Sở Kế hoạch và Đầu tư, Cục Thống kê, Chi cục Phát triển nông thôn, Liên minh HTX tỉnh, Phòng Nông nghiệp và PTNT huyện Yên Sơn, Các Hợp tác xã nông lâm nghiệp, các cá nhân là chủ các Trang trại, tổ trưởng Tổ hợp tác trên địa bàn huyện Yên Sơn đã giúp đỡ, cung cấp thông tin, số liệu cho tôi trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu luận văn.

Xin chân thành cảm ơn tất cả các bạn bè, đồng nghiệp đã đồng viên, giúp đỡ nhiệt tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu để tôi hoàn thành luận văn này.

Do thời gian nghiên cứu có hạn, và đề tài mang tính mới, luận văn của tôi chắc hẳn không thể tránh khỏi những sơ suất, thiếu sót, tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy cô giáo cùng toàn thể bạn đọc.

Xin trân trọng cảm ơn!

*Thái Nguyên, ngày 28 tháng 12 năm 2015*

**TÁC GIẢ LUẬN VĂN**

***Hà Kim Truyền***

## MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN .....	i
LỜI CẢM ƠN .....	ii
MỤC LỤC .....	iii
LỜI CAM ĐOAN .....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT .....	v
DANH MỤC CÁC BẢNG .....	vi
DANH MỤC BIỂU ĐỒ .....	vii
<b>MỞ ĐẦU</b> .....	1
1. Đặt vấn đề .....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu .....	2
3. Nội dung nghiên cứu .....	3
4. Bố cục của đề tài .....	3
5. Ý nghĩa thực tiễn của đề tài .....	3
<b>Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU</b> .....	4
1.1. Cơ sở lý luận .....	4
1.1.1. Khái niệm và đặc điểm nông thôn .....	4
1.1.2. Khái niệm về một số hình thức tổ chức sản xuất tại nông thôn .....	5
1.1.3. Vai trò của các hình thức tổ chức sản xuất trong nông nghiệp nông thôn .....	9
1.1.4. Kinh nghiệm phát triển các hình thức tổ chức sản xuất trong nông nghiệp nông thôn ở Việt Nam và trên thế giới [8] .....	10
1.2. Cơ sở thực tiễn .....	25
<b>Chương 2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU</b> .....	27
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu .....	27
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu .....	27
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu .....	27
2.2. Nội dung nghiên cứu .....	27
2.2.1. Nội dung .....	27

2.2.2. Câu hỏi nghiên cứu đề tài .....	28
2.3. Phương pháp nghiên cứu .....	28
2.3.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu .....	28
2.3.2. Phương pháp điều tra thu thập số liệu .....	28
2.4. Phương pháp xử lý số liệu .....	30
2.5. Phương pháp phân tích.....	30
2.6. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	31
<b>Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....</b>	<b>32</b>
3.1. Khái quát đặc điểm địa bàn huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang.....	32
3.1.1. Điều kiện tự nhiên .....	32
3.1.2. Tình hình dân số và lao động tại địa bàn huyện Yên Sơn .....	34
3.1.3. Tài nguyên đất.....	35
3.2. Thực trạng phát triển của các hình thức tổ chức sản xuất nông nghiệp chủ yếu tại huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang .....	37
3.2.1. Hợp tác xã nông lâm nghiệp- thủy sản .....	37
3.2.2. Tổ hợp tác.....	43
3.2.3. Doanh nghiệp nông nghiệp(DNNN) .....	46
3.2.4. Trang trại .....	49
3.3. Những thuận lợi và khó khăn trong quá trình phát triển các hình thức tổ chức sản xuất nông nghiệp tại huyện Yên Sơn.....	53
3.3.1. Thuận lợi.....	53
3.3.2. Khó khăn .....	55
3.4. Một số giải pháp khắc phục khó khăn và nâng cao hiệu quả của các hình thức tổ chức sản xuất.....	58
<b>KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....</b>	<b>61</b>
<b>TÀI LIỆU THAM KHẢO .....</b>	<b>62</b>
<b>PHỤ LỤC .....</b>	<b>64</b>

**DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT**

BVTV:	Bảo vệ thực vật
DNNN :	Doanh nghiệp nông nghiệp
DV:	Dịch vụ
ĐVT:	Đơn vị tính
SX – KD:	Sản xuất Kinh doanh
HTX:	Hợp tác xã
HTXNLN:	Hợp tác xã nông lâm nghiệp
HTTCSX:	Hình thức tổ chức sản xuất
HTTCSXNN:	Hình thức tổ chức sản xuất nông nghiệp
T.xã:	Toàn xã
Công ty TNHH MTV:	Công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên
THT :	Tổ hợp tác
Tr.đ:	Triệu đồng

**DANH MỤC CÁC BẢNG**

Bảng 3.1. Dân số và lao động tại địa bàn huyện Yên Sơn.....	34
Bảng 3.2. Tình hình sử dụng đất trên địa bàn huyện Yên Sơn .....	35
Bảng 3.3. Tình hình chung của các HTX trên địa bàn huyện Yên Sơn năm 2014.....	37
Bảng 3.4. Hiệu quả hoạt động của các hợp tác xã qua 3 năm.....	40
Bảng 3.4. Kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh của các THT qua 3 năm 2012-2014 .....	44
Bảng 3.5. Kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh của các Doanh nghiệp nông nghiệp qua 3 năm 2012-2014.....	47
Bảng 3.6. Tình hình chung của các trang trại trên địa bàn huyện năm 2014 .....	49
Bảng 3.7. Kết quả sản xuất kinh doanh của các trang trại trên địa bàn huyện Yên Sơn qua 3 năm 2012-2014.....	51
Bảng 3.8. Những khó khăn cần ưu tiên giải quyết trong quá trình phát triển các hình thức tổ chức sản xuất trong nông nghiệp tại huyện Yên Sơn.....	55



## DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Sự biến động tổng số thành viên các HTX qua 3 năm 2012-2014 .....	40
Biểu đồ 3.2. Kết quả SX-KD của các HTX qua 3 năm 2012-2014 .....	42
Biểu đồ 3.3. Biến động của tổng doanh thu và tổng lãi của các HTX qua 3 năm 2012-2014 .....	45
Biểu đồ 3.4. Doanh thu và lãi bình quân của các trang trại qua 3 năm 2012 - 2014 .....	51

## MỞ ĐẦU

### 1. Đặt vấn đề

Sau gần 30 năm thực hiện đổi mới, nông nghiệp, nông dân, nông thôn Việt Nam đã đạt được những thành tựu đáng kể: an ninh lương thực luôn được đảm bảo, Việt Nam trở thành một trong những quốc gia xuất khẩu sản phẩm nông sản hàng đầu thế giới, đời sống vật chất, tinh thần của người dân được nâng cao... Có được thành công trên là nhờ vào chính sách giao đất cho người dân trực tiếp sản xuất, lực lượng sản xuất được giải phóng, hộ nông dân đã trở thành đơn vị kinh tế tự chủ. Những thay đổi lớn về vị trí, vai trò của kinh tế hộ đã khơi dậy các tiềm năng to lớn trong từng hộ gia đình nông dân, từ chỗ không thiết tha đến ruộng đất, nông dân đã có ý thức chăm sóc và sử dụng đất đai có hiệu quả hơn, có thể nói rằng kinh tế nông nghiệp ở nước ta phát triển được như hiện nay phần lớn là nhờ vào sự năng động của kinh tế hộ. Tuy nhiên, khi bước vào thời kỳ hội nhập, với xu thế sản xuất hàng hóa tập trung, số lượng lớn, đặc biệt là yêu cầu về chất lượng sản phẩm, nguồn gốc xuất xứ ngày càng cao của thị trường trong cũng như ngoài nước, thì kinh tế hộ đã và đang bộc lộ ngày càng nhiều điểm yếu của mình như: phát triển manh mún, quy mô nhỏ, kém bền vững, sức cạnh tranh kém, ứng dụng khoa học kỹ thuật, công nghệ vào sản xuất còn rất hạn chế. Thực tiễn này đòi hỏi cơ cấu của các hình thức tổ chức sản xuất trong nông nghiệp nông thôn chuyển dịch dần sang những hình thức tổ chức sản xuất khác hiệu quả hơn như hợp tác xã, tổ hợp tác, trang trại, doanh nghiệp nông nghiệp.

Yên Sơn là một huyện miền núi của tỉnh Tuyên Quang với trên 80% dân số ở khu vực nông thôn. Trên địa bàn huyện có các tuyến giao thông đường bộ quan trọng: Quốc lộ 2, quốc lộ 37 và các tuyến đường thủy: Sông Lô, sông Gâm, sông Đáy. Huyện nằm bao bọc lấy thành phố Tuyên Quang (là trung tâm kinh tế - văn hoá - chính trị lớn nhất trong toàn tỉnh). Các tuyến